

ใบกิจกรรม เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ ๑.๑ รจนาภาษากัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง: เติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้องและสมบูรณ์

๑. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีคือ.....
๒. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีเป็นกวีเอกในสมัย.....
๓. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีได้รับราชการมาตั้งแต่สมัย.....
๔. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีมีบรรดาศักดิ์เป็น.....หลวงสรวิชิตในสมัย.....
๕. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีเป็นต้นสกุล.....
๖. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีเป็นบุตรของ.....
๗. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีถึงแก่อสัญกรรมในสมัย.....
๘. ผู้แต่งกัณฑ์มัทรีเป็นรัตนกวี ๒ สมัยคือสมัย.....และสมัย.....
๙. “มหาเวสสันดรชาดก” อีกกัณฑ์หนึ่งที่ผู้แต่งกัณฑ์มัทรี ได้รจนาขึ้น คือ กัณฑ์.....
๑๐. ผลงานของผู้แต่งที่แต่งในสมัยกรุงธนบุรี ได้แก่.....

แบบฝึกหัดที่ ๑.๒ เรียงร้อยเรื่องราว

คำชี้แจง: จงเรียงลำดับคำประพันธ์ต่อไปนี้ ให้ถูกต้อง

- ๑. วังพลางนางทรงกันแสงพลาง ยะเหยาเยเหยาทุกฝีย่างไม่หย่อนหยุด
- ๒. เหตุไฉนโยพระลูกแก้วจึงมีมาเล่าหลากแกใจ
- ๓. เทพเจ้าก็สังเวชในวิญญาน ก็พากันอุทฺธการคลาไคลให้มรคาแก่นางพระยามัทรี
- ๔. ส่วนเทพเจ้าทั้งสามองค์ได้ทรงฟังพระเสาวนีย์
- ๕. พระมัทรีเธอไหววอนขอหนทาง พระพักตร์นางนงไปด้วยน้ำพระเนตร
- ๖. ประหลาดแล้วแลไม่เห็นก็ใจหาย ดังว่าชีวิตนางจะวางวายลงทันที
- ๗. พักหนึ่งก็ถึงที่สุดบริเวนพระอาวาส ที่พระลูกเจ้าเคยประพาสเล่นเล่น
- ๘. จึงตรัสเรียกว่าแก้วกัณหาพ่อชาลีของแม่เอ๋ย แม่มาถึงแล้ว
- ๙. แต่ก่อนแต่ไรสิพร้อมเพรียง
- ๑๐. พอแจ่มแจ้งแสงสัศศิธร นางก็ยกหีบคอนขึ้นใส่บา เป็ล้องเอาพระภูษามาคาดพระถันให้มันคง

แบบฝึกหัดที่ ๑.๓ ซาดกลีบสามกัณฑ์

คำชี้แจง: จงนำชื่อกัณฑ์เติมลงในช่องว่างหน้าข้อความให้สัมพันธ์กัน

๑. กัณฑ์ทศพร	๒. กัณฑ์หิมพานต์	๓. กัณฑ์ทานกัณฑ์	๔. กัณฑ์วนปเวสน์
๕. กัณฑ์ชูชก	๖. กัณฑ์จุลพน	๗. กัณฑ์มหาพน	๘. กัณฑ์กุมาร
๙. กัณฑ์มัทรี	๑๐. กัณฑ์สักกบรรพ	๑๑. กัณฑ์มหาราช	๑๒. กัณฑ์ฉกษัตริย์
๑๓. กัณฑ์นครกัณฑ์			

- กล่าวถึง พราหมณ์ยากจนไร้ญาติพี่น้องคนหนึ่ง มีเมียสาวสวยชื่อ “อมิตตดา”
- กล่าวถึง การกลับไปครองนครสีหิของพระเวสสันดร
- กล่าวถึง ชูชกได้พบพระอภัยมณี และใช้เล่ห์เหลี่ยมว่าตนมาเพื่อเยี่ยมเยียนตาม
ธรรมเนียมของผู้ที่คุ้นเคยกันมา
- กล่าวถึง การฝันร้ายของพระนางมัทรี และพระเวสสันดรได้ประทานพระกัณหาแก่
พระชาลีให้แก่ชูชก
- กล่าวถึง การกำเนิด ช้างเผือกชื่อว่า “ช้างป้างจันนาค” ในวันเดียวกับพระเวสสันดร
- กล่าวถึง พระอินทร์ได้แปลงองค์เป็นพราหมณ์ชราไปขอพระนางมัทรี และให้พระ
เวสสันดรขอพรได้ ๘ ประการ
- กล่าวถึง การเดินทางของกษัตริย์ทั้ง ๔ เสด็จมาถึงมาตุลนครแคว้นเจตราชูร์
- กล่าวถึง พระเจ้ากรุงสุโขทัยได้ตัวพระชาลีและพระกัณหา
- กล่าวถึง มีฝนโบกขรพรรษตกลงมาเป็นครั้งแรก
- กล่าวถึง การที่พราหมณ์เจตบุตรได้บอกทางไปเขาวงกตให้ชูชกอย่างละเอียด
- กล่าวถึง การอภิเษกพระเจ้าสุริยวงศ์กับพระนางมยุรี
- กล่าวถึง พระเวสสันดรพระราชทาน “ช้างป้างจันนาค” แก่พราหมณ์จากเมืองกลิง
คราชูร์จนถูกเนรเทศออกจากเมือง
- กล่าวถึง การตามหาพระกัณหา และพระชาลีของพระนางมัทรี

แบบฝึกหัดที่ ๑.๔ วิเคราะห์รู้ตัวละคร

คำชี้แจง: คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงตัวละครตัวใดให้นำตัวอักษรหน้าชื่อตัวละครที่กำหนดมาใส่ในช่องว่างหน้าเลขข้อให้ถูกต้อง

ก. พระนางมัทรี ข. พระเวสสันดร ค. พระกัณหา ง. พระชาลี
จ. พระกัณหา พระชาลี ฉ. ราชสีห์ เสือโคร่ง เสือเหลือง ช. ชูชก

- ๑. แม่มาสละเจ้าไว้ทั้งสององค์
- ๒. ท้าวเธอมิได้ตรัสปราศรัยจากรา
- ๓. เจ้าเคยวังระรี่เรียงเคียงข้างกันมาคอยรับพระมารดา...ฉะอ้อนวอนให้ว่าจะเสวยนม
- ๔. กราบกรานพระชนนี...เจ้าเลือกเอาผลไม้
- ๕. อนึ่งน้องเป็นเอกองค์อัครบริจาริการ แห่งพระเวสสันดรราชฤๅษี
- ๖. ผทมเหนือพระเพลาฉอเลาะแม่นี้ต่างๆ ตามประสาทวารกเจริญใจ
- ๗. นางก็กลับเข้าไปทูลพระราชสามีด้วยสงสัย
- ๘. ข้าแต่พญาพาฬมฤคราชน์เรื่องเดช ท่านก็เป็นพญาสัตว์ในหิมเวศวนาสน์
- ๙. เจ้าผู้มีพักตร์อันผุดผ่องเหมือนหนึ่งเอน้ำทองเข้ามาทาบทับประเทืองผิว
- ๑๐. สมเด็จพระราชสมภาร เมื่อได้สดับสารพระมัทรีเธอแสนวิโยคโศกศัลย์สุดกำลัง
- ๑๑. หรือเจ้าเห็นว่าพื้นเป็นซัดจิตคิดอนิจจังทั้งพยศอดอารมณ์เสีย
- ๑๒. แต่เดินมาก็บังเกิดประหลาดกลางขึ้นในกลางพนาลีพบพญาราชสีห์สองเสือทั้งสามสัตว์สกัดหน้าไม่มาได้
- ๑๓. ถึงกระไรจะคุ้มตัวก็ทั้งยากน่าหลากใจ ออกของใครจะอาภัพยับพิกล...
- ๑๔. เจ้าเคยมาอาศัยนั่งนอนประทับร้อนสำราญร่มรื่นๆ สำรवल่นเย็นสบาย
- ๑๕. ได้ยินแต่เสียงดุเหว่าละเมอร้องก้องพนาเวศ พระกรรมเธอสังเกตว่าสองตรุนเยาวเรศเจ้าร้องขานอยู่แว่วๆ
- ๑๖. พระน้องแก้วเจ้าอย่าโศกศัลย์ จงตั้งจิตของเจ้านั้นให้โสมนัสศรัทธา ในทางอันก่อกฤดาภินิหารทานบารมี
- ๑๗. ครั้นท้าวเธอค่อยคลายลงที่โศกศัลย์ จึงผันพระพักตร์มาพิจารณาก็รู้อย่างไม่อาสัญ
- ๑๘. อันสองกุมารนี้พี่ให้เป็นทานแก่พราหมณ์แต่วันวานนี้แล้ว
- ๑๙. ท้าวเธอก็ขึ้นบานด้วยปิยบุตรมิ่งมกุฏทานอันพิเศษ
- ๒๐. ท้าวเธอทรงกระทำอนุโมทนาทานแห่งพระเวสสันดรราชฤๅษีผู้เป็นพระภักสดา

แบบฝึกหัดที่ ๑.๕ รู้ศัพท์จับคู่

คำชี้แจง: จับคู่คำและความหมาย ด้วยการนำตัวอักษรหน้าความหมายมาเติมลงในช่องว่างหน้าเลขข้อ

..... ๑. กเลวระ	ก. กำลังชน
..... ๒. เมิล	ข. กล่าวโทษ
..... ๓. ปรีภษาณา	ค. ความตระหนี่
..... ๔. นิงมัยล์	ง. เรียงราย
..... ๕. ทรามคณอง	จ. สระที่หงส์อาศัยอยู่เป็นสระใหญ่ในป่าหิมพานต์
..... ๖. มัจฉริยธรรม	ฉ. หญิงรับใช้ ทำหน้าที่ภรรยา
..... ๗. ระเนง	ช. ไม่ยอมพุดจา
..... ๘. พฤกษาลดาวัลย์	ซ. ชากศพ
..... ๙. ไม่มีเนตร	ฌ. โกรธมาก
..... ๑๐. มุจลินท์	ญ. มองดู
..... ๑๑. บริจาริการ	ฎ. เอนศิระชะลง
..... ๑๒. บ่ายศิโรเพฐน์	ฏ. ต้นไม้ที่มีลูกแล้วตาย
..... ๑๓. อุภูฏาการ	ฐ. วงรอบ, ความเรียบร้อย
..... ๑๔. เต็มเดือด	ฑ. มากมาย
..... ๑๕. วิสัยญี	ฒ. ไม่เห็นหนทาง หาทางออกไม่ได้
..... ๑๖. มูนมอง	ณ. เหนือร้าย
..... ๑๗. เวทนา	ด. ราชาแห่งสัตว์ร้ายที่กินสัตว์อื่นเป็นอาหาร
..... ๑๘. ทศนัขเบญจางค์	ต. ลูกขึ้น
..... ๑๙. พญาพามฤคราช	ถ. สนองคุณท่าน
..... ๒๐. พระเสาวนีย์	ท. สลบ
..... ๒๑. เตียรดาษ	ธ. ชื่อมาตราวัด ๔๐๐ เส้น = ๑โยชน์
..... ๒๒. กระลี	น. มุ่งหมายอย่างรีบร้อน
..... ๒๓. อโณทัย	บ. พระอาทิตย์เพ่งขึ้น
..... ๒๔. สัตพิธรัตน์	ป. น้ำตา
..... ๒๕. โยชน์	ผ. แก้ว ๗ ประการ คือ ทอง เงิน เพชร มุกดาหาร ไพฑูรย์ หับทิม และแก้วประพาฬ
..... ๒๖. กตเวที	ฝ. เกื่อนกลาด
..... ๒๗. อาราม	พ. มอบตนอยู่ได้อ่านาจ
..... ๒๘. สวามิภักดิ์	ฟ. พนมมือไหว้
..... ๒๙. ปริมณฑล	ภ. คำพูดของนางกษัตริย์
..... ๓๐. พระอัสสุชล	ม. ความรู้สึกสุขทุกข์, ความสลดใจ